

Asia: VN/18125/2025

Ehdotus hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi

1 § Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

3 § Opetussuunnitelma, oppimäärän mitoitus ja laajuus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Muutosehdotus. Taiteen perusopetuksen oppimäärän laajuus on 18,5 opintopistettä/ 500 oppituntia.

Siilinjärven sivistyslautakunta esittää opintopisteiden määräksi enintään 18,5/ 500 oppituntia.

Lisäisimme pykälään mukaan myös oppituntimäärän, koska muun muassa pykälässä 12 puhutaan oppituntimäärästä. Yhteen oppimäärään siirtyminen on sinällään kannatettavaa, mutta nykyisin yleisen oppimäärän taiteen perusopetusta antavat oppilaitokset ovat usein pienehköjen paikkakuntien kansalaisopistoja, joilla ei ole taloudellisia mahdollisuuksia kaksinkertaistaa taiteen perusopetuksen opetustuntimäärää muun opetustoiminnan kustannuksella. Yleisen oppimäärän tuntimäärähän on nyt 500 tuntia. Se on osoittautunut tehokkaaksi, taloudellisesti järkeväksi ja riittäväksi opetusmääräksi omaksua taidealan perusteet.

Suomessa on 308 kuntaa, joista alle 10 000 asukkaan kuntia on 211 eli 2/3. Mahdollisuus 1000 oppitunnin opetustuntimäärän toteuttamiseen lienee käytännössä vain niillä kunnilla/oppilaitoksilla, joilla on jo nyt laajan oppimäärän taiteen perusopetusta eli musiikkioppilaitoksilla ja vain noin parinkymmenen suurimman kaupungin oppilaitoksilla. Muilta paikkakunnilta/oppilaitoksilta taiteen perusopetus tulisi todennäköisesti siirtymäkauden jälkeen loppumaan kokonaan, mikä on vastoin lakimuutoksen perimmäistä tarkoitusta eli koko maan kattavaa opetustarjontaa. Alueellinen tasa-arvo ja saavutettavuus eivät silloin toteutuisi.

Suomessa toimii 259 taiteen perusopetuksen oppilaitosta. Lisäksi 120 kansalaisopistoa antaa taiteen perusopetusta. Selvityksestä ei tule ilmi, kuinka moni oppilaitoksista antaa laajaa ja kuinka moni yleisen oppimäärän taiteen perusopetusta. Tämä tieto on oleellisen tärkeä talouden ja opetusresurssien näkökulmasta.

Kuten selvityksessä todetaan, toiminta keskittyy Uudellemaalle, Pirkanmaalle ja Varsinais-Suomeen. Siten myös yksityiset oppilaitokset keskittyvät samoille alueille. Samoille alueille keskittyy niin ikään laajan oppimäärän taiteen perusopetus. Pienemmillä paikkakunnilla ei ole yksityisiä oppilaitoksia tai yhdistyksiä. On vain kansalaisopistoja, jotka antavat pääosin yleisen oppimäärän taiteenperusopetusta.

Suurin osa kansalaisopistoista antaa taiteen perusopetusta vapaan sivistystyön valtionosuustunneistaan eikä saa erikseen opetustuntikohtaista valtionosuutta taiteen perusopetukseen. Silloin, kun kansalaisopisto on taiteen perusopetuksen järjestäjänä, pitää ottaa huomioon, että opisto tarjoaa pääosin aikuisille suunnattua vapaan sivistystyön opetusta. Taiteen perusopetuksen oppimäärän tuntien kaksinkertaistuessa kunnalliset kansalaisopistot eivät kykene siirtämään vapaan sivistystyön opetuksesta taiteen perusopetukseen määrättömästi. Ei ole tarkoituksenmukaista, että kansalaisopisto toimisi pääosin vain taiteen perusopetuksen oppilaitoksena.

Toinen syy vähentää opintopisteiden määrää lakiehdotuksesta on oppilaiden opintojen keskeytysten kasvaminen opintovuosimäärän lisääntyessä. 50 opintopistettä suorittaakseen oppilaan tulisi opiskella taidealaa noin 11 vuotta. Jos oppilas aloittaa 7-vuotiaana taiteen perusopinnot, hän on 18-vuotias, kun hän on opinnot kokonaan suorittanut. Todennäköisyys sille, että opiskelija lukion viimeisillä luokilla jatkaisi vielä taidekoulussa, on hyvin pieni. Jos oppilas on siirtynyt peruskoulun jälkeen ammatillisiin opintoihin, mikä tarkoittaa monille nuorille muuttoa kotoa pois, hän joutuu keskeyttämään todennäköisesti taideopintonsa jo aiemmin. Moni nuori ei nykyisin jaksaa vaativan opiskelunsa ohella enää harrastaa tavoitteellisesti.

Olisi tärkeää tietää tuntimääräpäätöksen taustatietona laajaa oppimäärää tarjoavien oppilaitosten tilastoja koko opintokokonaisuuden suorittajien määrästä. Opintonsa aloittajista nimittäin vain pieni osa näyttäisi suorittavan opinnot loppuun asti jopa yleisen oppimäärän opiskelijoista saati laajan oppimäärän opiskelijoista.

Kolmas asia, mitä tuntimäärässä ei oteta huomioon, on taiteenalakohtaiset erot itsenäisen työskentelyn määrissä. Esimerkiksi musiikin yksilöopetuksessa suurin osa opinnoista on itsenäistä harjoittelua verrattuna esimerkiksi kuvataiteen opetukseen, missä opiskelu tapahtuu pääosin oppitunneilla. Tanssin opiskelu lienee näiden välimaastossa. Aiemmassakaan laissa ei otettu huomioon taidealakohdaisia eroja opetuksen ja itsenäisen opiskelun välillä, joten toivottavasti tässä lakiuudistuksessa asia otettaisiin huomioon edes lisäämällä vähintään sana ”laskennallinen” opintopisteiden/tuntimäärien eteen. Jos siirrytään kokonaan käyttämään termiä opintopiste, silloin tätä huomautusta ei tarvita. Opintopisteiden laskenta tulee tapahtua kuten muissakin opinnoissa eli 1 op = 27 oppituntia. Opintopiste voi sisältää vaihtelevan määrän omatoimista työskentelyä.

4 § Kunta koulutuksen järjestäjänä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

5 § Koulutuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

7 § Koulutuksen järjestämislupa

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

8 § Koulutuksen järjestämisluvan muuttaminen ja peruuttaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

9 § Koulutuksen järjestäminen ja muu toiminta

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

”Taiteen perusopetuksen ohella voidaan järjestää myös muuta taiteen ja kulttuurin opetusta sekä muuta taide- ja kulttuuritoimintaa.”

Onko tämä lause tarpeellinen? Estääkö lauseen puuttuminen oppilaitoksen muun toiminnan? Jos estää, niin muotoilisimme lauseen passiivin sijaan aktiiviksi:

”Oppilaitos voi taiteen perusopetuksen ohella järjestää myös muuta taiteen ja kulttuurin opetusta sekä muuta taide- ja kulttuuritoimintaa.”

10 § Yhteistyö

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

10 § on sinällään kannatettava. Tosin sillä ei ole suurta merkitystä suuressa osassa harvempaan asuttua Suomea, koska muita taiteen perusopetusta antavia oppilaitoksia kuin kansalaisopisto ei paikkakunnilla ole. Kuten jo aiemmin todettiin, Suomen kunnista alle 10 000 asukkaan kuntia on 211 eli 2/3, voi potentiaalisten yhteistyökumppanien olemassaolo olla melko epävarmaa suurimmassa osassa Suomea.

11 § Vastuutehtävä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

12 § Valtion rahoitus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

- Kunnan asukasmäärään perustuva valtionosuus taiteen perusopetukselle on näennäinen, koska sitä ei ole korvamerkitty käytettäväksi taiteen perusopetukseen.
- Kannatamme siirtymistä vähitellen kokonaan opetustuntipohjaiseen valtionosuuteen myös kuntien valtionosuuksissa, jolloin asukasmääräpohjainen valtionosuus jäisi kokonaan pois.

- Oppimäärän suorittaneiden määrä yhtenä suoritemittarina on sinällään hyvä, mutta ongelmallinen. Ennen lain hyväksymistä kannattaa selvittää, miten pieni prosentti suorittaneita on nykyisin. Käytännön kokemus on, että vain noin 10-15 % opiskelijoista saa päättötodistuksen.
- 4. momentissa on mainittu 1500 opetustuntia ylittävien opetustuntimäärien lukematta jättäminen. Tämä luku vaikuttaa teoreettiselta. Onko näin korkea tuntiraja realistinen? Jos tällainen raja tarvitaan, tulisi sen olla huomattavasti alhaisempi eli esim. nykyisen taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän tuntimäärä 1300 tuntia.

13 § Henkilöstö

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

14 § Oppilaaksi ottaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

15 § Oppilailta perittävät maksut

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Pykälä lienee muotoiltu musiikkioppilaitosten takia epätasa-arvoisesti niin, että oman kunnan oppilailta voidaan periä erisuuret maksut kuin muista kunnista tulevilta. Tällaista periaatetta on vaikea hyväksyä yleiseksi laiksi, vaikka onkin ymmärrettävä.

16 § Oppilaan osaamisen arviointi ja todistus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

18 § Tietojensaanti- ja ilmoitusoikeus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

19 § Koulutuksen arviointi

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

Siirtymäsäännökset (lakiesityksen 22-24 §:t)

Valitse sopivin

Kannatan

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

2. Esityksen sisältämä uusi valtionrahoitusmalli. Mitä mieltä olette työryhmän esityksestä:

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

20 § Taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

4. Ehdotus asetukseksi taiteen perusopetuksesta. Mitä mieltä olette työryhmän ehdotuksesta:

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

Muut kommentit ja huomiot:

Pyydämme, että kommentti aloitetaan viittaamalla työryhmän ehdotuksen lukuun, alakohtaan, kappaleeseen tai pykälään. Jos kommentti ei koske mitään tiettyä esityksen kohtaa, pyydämme, että kommentti aloitetaan sanoilla "Yleinen kommentti"

Yleinen kommentti:

Vaikka lakiehdotuksessa ei enää puhuta erikseen lapsista ja nuorista kohderyhmänä, alkuperäisen lain tarkoitus on ollut nimenomaan taata muillakin taidealoilla kuin musiikissa lapsille ja nuorille pitkäjänteinen taiteen opiskelu ja mahdollisuus hakeutua halutessaan taidealan jatko-opintoihin. Tämä painopiste vesittyy lakiehdotuksessa. Aikuisten taiteen perusopetuksen opinnoissa tavoite tuskin on jatko-opintoihin hakeutuminen, koska se on nyt käytännössä tehty muulla lainsäädännöllä mahdottomaksi. Osallistuminen lienee puhtaasti harrastustoimintaa. Aikuisten taiteen perusopetusta on tarjolla jälleen lähes yksinomaan vain suurimmissa kaupungeissa. Onko aikuisten taiteen perusopetus edes enää tarpeellista? Taidealojen pitkäjänteinenkin opiskelu on mahdollista aikuisille myös tavallisilla kansalaisopiston ja eri yhdistysten järjestämällä kursseilla.

Heino Anita

Siilinjärven kunta - Sivistyslautakunta/Sivistysosasto/ Kansalaisopisto